

DE WERKELIJKE PRIJS ONTSTAAT
NADAT OOK DE EXTERNE KOSTEN
ZIJN MEEGENOMEN

True Cost Accounting

Wat is het maatschappelijk belang van de biologische landbouw? Onderbouwd door wetenschappelijke literatuur geven we aan waarin de meerwaarde kan liggen van biologische landbouw voor burgers, boeren en beleidsmakers. Dit keer is het onderwerp economie en eerlijke prijs.

TEKST | LEEN JANMAAT & FEITZE VAN DER HOEK

De prijsvorming van landbouwproducten kan vanuit verschillende gezichtspunten worden benaderd. True Cost Accounting (TCA) is een benadering die sterk in de belangstelling staat. True Cost Accounting (TCA) of Full Cost Accounting (FCA) is een vorm van boekhouden die ernaar streeft om de impact van economische activiteiten (zoals productie) op de waarde van natuurlijk kapitaal en sociaal kapitaal te meten en uit te drukken in geldbedragen. Op die manier wordt de impact meegerekend in boekhoudkundige overzichten zoals balansen en winst- en verliesrekeningen. Deze impacts worden gezien als verborgen kosten van de productie, ze worden ook wel externe kosten genoemd. Zo vallen kosten voor het milieu en de effecten op gezondheid onder externe kosten. Dit betreft bijvoorbeeld de productie van kunstmest en pesticiden die met behulp van fossiele brandstoffen zijn gemaakt.

De UN wereldvoedselorganisatie FAO heeft in 2014 samen met het Zwitserse onderzoeksinstituut FiBL in het rapport 'Food wastage footprint: full cost accounting' opgesteld. Hierin werd gesteld dat de jaarlijkse verborgen kosten voor het milieu in totaal 2100 miljard dollar bedragen. Hierin zijn ook de kosten voor het voedsel dat jaarlijks wordt weggegooid (ongeveer 1/3 van de jaarlijkse voedselproductie wordt weggegooid!) meegenomen. In hetzelfde rapport worden de verborgen sociale kosten nog hoger geschat op 2700 miljard dollar. In 2016 zijn de bedragen bevestigd in het FAO-rapport 'Natural Capital Impacts in Agriculture'. De Boston Consultancy Group bracht in december 2019 een rapport uit ('Die Zukunft der deutschen Landwirtschaft

'Kosten die bij gangbare productie worden afgewenteld op de maatschappij zijn per hectare bijna tweemaal zo hoog als bij biologische productie.'

schaft nachhaltig sichern') waarin de verborgen kosten van landbouw in Duitsland voor klimaat, luchtkwaliteit, water, bodems en biodiversiteitsverlies op 90 miljard euro per jaar werden becijferd. Het rapport 'The Hidden Cost of UK Food' constateert dat voor elk pond die Britse consumenten die aan voedsel besteden, extra verborgen kosten ter waarde van 97 pence worden gemaakt.

In 2018 heeft de ABN-AMRO bank het onderzoek 'True Cost Accounting: de werkelijke kosten van ons voedsel' laten uitvoeren. Hiervoor is een praktijkcase uitgevoerd met een TCA berekening bij een akkerbouwer met zowel een gangbare als een

biologische tak. Hierin kwam naar voren dat de kosten die bij gangbare productie worden afgewenteld op de maatschappij per hectare bijna tweemaal zo hoog zijn als bij biologische productie.

Biologische bedrijven hebben echter ook externe kosten zoals CO₂-uitstoot. De externe kosten worden echter lager omdat er ook 'opbrengsten' zijn.

In het rapport 'Consequenties voor economie, milieu en gezondheid van brede

transitie naar biologische landbouw in Fryslân, Groningen en Drenthe' uit 2018 is gekeken naar de effecten wanneer de drie noordelijke provincies helemaal, voor 50 of voor 20 procent zouden omschakelen naar een biologische bedrijfsvoering. Hieruit kwam naar voren dat alle biologische scenario's beter zijn voor het milieu dan het basisscenario (bestaande situatie). De milieukosten blijven echter zowel in het basisscenario als in het biologische scenario nog (te) hoog. ■